

สิ่งที่คนต้องการจากการมีเพศสัมพันธ์และเพียบเป็นประเด็นสำคัญของการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม (behavioral economics) โดย Dr. Robert Grant และ Kimberly Koester ที่เผยแพร่ผลการศึกษาเมื่อเดือนมกราคม 2559¹ เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมเป็นการศึกษาที่แตกแขนงมาจากจิตวิทยาและเศรษฐศาสตร์ที่จะช่วยให้เราเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรมของคน ในบทความผู้เขียนอธิบายถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนตัดสินใจทำอะไรบางอย่างหนึ่ง ปัจจัยแรกคือแนวโน้มของคนที่จะตัดสินใจทำอะไรหรือไม่ทำอะไรนั้นมักจะขึ้นอยู่กับข้อมูลต่างๆที่คนนั้นได้รับในตอนแรกมากกว่าที่จะตัดสินใจจากข้อมูลทั้งหลายที่มีอยู่แล้ว ปัจจัยนี้เรียกว่าเซเลี่ยน (salience หรือความโดดเด่น สดุดตาสดุดใจ) และผู้เขียนเสนอว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรับรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงหรือการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการเลือกคนที่ต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย

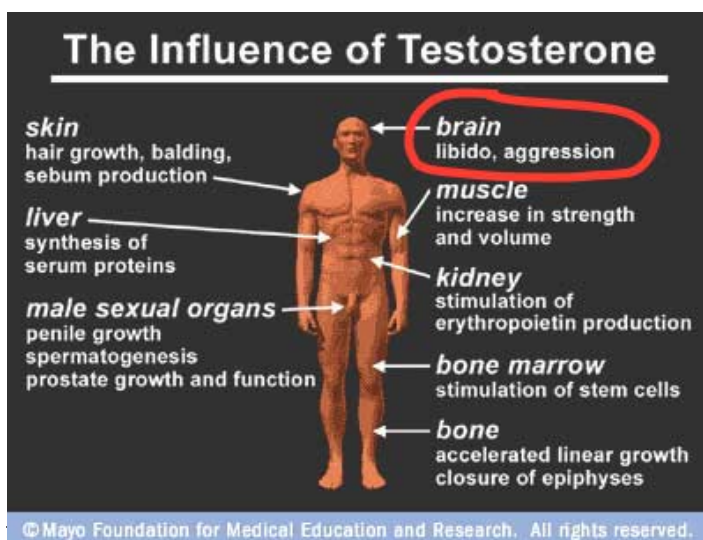
ปัจจัยที่สองเป็นอคติที่เอนเอียงต่อการเลือกสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (present bias) โดยผู้เขียนอธิบายว่าคนเรามักจะคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดหรือที่ตนจะได้รับ ในปัจจุบันหรืออนาคตอันใกล้มากกว่าผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นภายหลัง เช่นการหลีกเลี่ยงความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบันหรือการมีความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นจะเป็นสิ่งสำคัญกว่าการเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีที่อาจจะเกิด(หรือไม่เกิด)ขึ้น ในภายหลัง

ปัจจัยที่สามเป็นการตัดสินใจที่เป็นผลกระทบของความรู้สึกทางอารมณ์ในขณะนั้นที่เรียกว่า affective ซึ่งผู้เขียนจำแนกเป็นการตัดสินใจเมื่อมี(หรืออยู่ในภาวะ)ความรู้สึกร้อนและการตัดสินใจเมื่อมีความรู้สึกเย็น (hot and cold affective states) โดยผู้เขียนอธิบายต่อว่าการมีเพศสัมพันธ์รวมถึงช่วงเวลาก่อนหน้านี้(เช่นการตัดสินใจว่าจะใช้ถุงยางหรือไม่ หรือจะสอดลิ่มหรือสอดเข็มถึงเรื่องสถานภาพการติดเชื้อเอชไอวี(ของตนและ/หรือของคู่)หรือไม่ หรือจะมีเพศสัมพันธ์แบบสอดลิ่มหรือไม่)เป็นการตัดสินใจเมื่อมีความรู้สึกร้อนซึ่งผู้ตัดสินใจอาจลืมหรือไม่กล้าที่จะใช้ถุงยางเมื่อมีเพศสัมพันธ์แบบสอดลิ่มเพราะไม่ต้องการขัดใจกับคนที่กำลังจะมีเพศสัมพันธ์ด้วย ส่วนการวางแผนที่จะใช้เพียบรวมทั้งการหาเพียบมาใช้และการกินเพียบเป็นประจำนั้นเป็นการตัดสินใจเมื่อมีอารมณ์ความรู้สึกเย็น และเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ เป็นการตัดสินใจในช่วงเวลาที่ผู้ตัดสินใจไม่อยู่ในภาวะกดดันหรือความไม่แน่ใจหรือความเกรงกลัวทั้งต่อความผิดพลาดหรือพลาดโอกาสที่จะมีเพศกับคนที่ถูกใจ (ดู salience ที่เอ่ยมาแล้ว) หรือที่เกรงว่าจะถูกอีกฝ่ายปฏิเสธหรือใช้ความรุนแรง (ดู present bias)

ดังที่กล่าวมาแล้วการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมส่วนหนึ่งมาจากจิตวิทยา ซึ่งสำหรับคนโดยทั่วไปแล้วอาจคิดว่าการตัดสินใจของคนเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล หรือเป็นไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และ/หรืออย่างมีสติสัมปชัญญะ แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับความรู้ทางสรีรวิทยาและประสาทวิทยาแล้ว ก็จะเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับแรงจูงใจ พฤติกรรม ความชอบหรือกลัวเสี่ยง และการควบคุมตัวเองได้มากขึ้น

ฮอร์โมนและความรู้สึกทางอารมณ์

ฮอร์โมนเป็นสื่อสารทางเคมีทางเส้นเลือดที่ร่างกายใช้สื่อสารระหว่างสมองและอวัยวะต่างๆและระหว่างอวัยวะ

สู่สมองซึ่งเป็นกระบวนการทางสรีระที่ทำให้ร่างกายมีความสมดุลหรืออยู่ในภาวะธำรงดุล (homeostasis) ฮอร์โมนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของคนในเรื่องต่างๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของฮอร์โมน เทสโทสเตอโรน (testosterone) ฮอร์โมนเป็นฮอร์โมนที่รู้จักกันดีชนิดหนึ่ง² เพราะเป็นฮอร์โมนเพศชายที่สำคัญต่อการพัฒนาลักษณะ(รูปร่างหน้าตา)ของผู้ชาย สร้างน้ำอสุจิ พัฒนาอวัยวะสืบพันธุ์ของผู้ชาย เพิ่มความรู้สึกทางเพศ และช่วยเพิ่มกล้ามเนื้อและกระดูก (ดังที่สรุปในภาพด้านซ้าย) ซึ่งการหลั่งของฮอร์โมน(หรือการสื่อสารด้วยฮอร์โมน)นี้จะเกิดหรือปะทุ (burst) เป็นช่วงสั้นๆและแปรเปลี่ยนไปจากชั่วโมงหนึ่ง(หรือนาที)ไปสู่ชั่วโมง(นาที)หนึ่ง

¹ จาก "What people want from sex and preexposure prophylaxis" โดย Robert M. Grant และ Kimberly A. Koester เผยแพร่ใน http://journals.lww.com/co-hivandaids/Fulltext/2016/01000/What_people_want_from_sex_and_preexposure.3.aspx

² เทสโทสเตอโรน (testosterone) เป็นฮอร์โมนหลักชนิดหนึ่งของกลุ่มฮอร์โมนชายที่เรียกว่าแอนโดรเจนส์ (androgens) ซึ่งในผู้หญิงก็มีเทสโทสเตอโรนเช่นกันแต่ในระดับที่ต่ำกว่าผู้ชายมาก สำหรับผู้ชายนั้นส่วนใหญ่ของเทสโทสเตอโรนสร้างจากอัณฑะและอีกส่วนหนึ่งสร้างจากต่อมหมวกไต และสำหรับผู้หญิงนั้นเทสโทสเตอโรนสร้างจากรังไข่

โดยทั่วไปแล้วฮอร์โมนทำหน้าที่คล้ายกับการลอบบี้ที่สื่อสารให้สมองรู้เกี่ยวกับความต้องการหรือสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่งและชักจูงหรือ โน้มน้าวให้สมองตอบสนอง โดยการสั่งการไปที่อวัยวะหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งให้ตอบสนองต่อ ความต้องการหรือสถานการณ์ที่ฮอร์โมนได้แจ้ง ให้สมองรู้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าฮอร์โมนเพศ(เช่นเทสโทสเตอโรน)ไม่ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ แต่เป็นสิ่งที่กระตุ้นที่สำคัญที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์และในช่วง ของการมีเพศสัมพันธ์นั้นฮอร์โมนเทสโทสเตอโรนจะถูกหลั่งหรือปะทุสูงมากกว่าเดิม ในผู้ชายและปริมาณของเทสโทสเตอโรน ที่สูงขึ้นนั้นนอกจากจะทำให้ความต้องการทางเพศ(libido)เพิ่มมากขึ้นแล้วเทสโทสเตอโรนที่เพิ่มมากขึ้นจะทำให้เจ้าตัว มีความเชื่อมั่น ในตัวเองมากขึ้นและเกิดความรู้สึกก้าวร้าวหรือห้าวหาญ(aggression)และกลัวเสี่ยงดังที่แสดง ในรูปข้างบน ที่แสดงถึงผลของเทสโทสเตอโรนต่อสมอง และหากว่ามีมากเกินไปแล้วอาจนำไปสู่การมีความมั่นใจที่สูงเกินไปนำไปสู่ การกระทำอย่างปุมบ่ามและไม่ยั้งคิด หรืออย่างมีอคติต่อสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในขณะนั้น(present bias)มากกว่าผลกระทบที่อาจ เกิดขึ้นได้ในภายหลัง

ในการมีเพศสัมพันธ์นั้นความรู้สึกมั่นใจที่สูงเกินไปอาจนำไปสู่การกลัวเสี่ยงและไม่ใช้ถุงยางเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับ คู่ชั่วคราวที่เพิ่งเจอกันและยังไม่รู้ถึงสถานภาพการติดเชื้อเอชไอวีของคุณที่เพิ่งเจอ หรือมีความรู้สึกเชื่อมั่นในตัวเองที่สูง และแสดงออก ในรูปของนิสัยก้าวร้าวอาจนำไปสู่การพูดที่รุนแรงหรือการใช้ความรุนแรงต่อคู่เพศสัมพันธ์ที่ปฏิเสธไม่ยอมมี เพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช้ถุงยางหรือขอให้เขาใช้ถุงยางก็ได้ ซึ่งความรู้สึกกลัวเสี่ยงและการแสดงออกที่ก้าวร้าวนี้มีผลทั้งต่อเจ้า ตัวที่จะไม่ใช้ถุงยาง ในการป้องกันตัวและยังมีผลทางอ้อมต่ออีกฝ่ายที่ต้องการต่อรองขอให้เขาใช้ถุงยางอีกด้วย

สำหรับผู้ที่ต้องการต่อรอง ให้คู่เพศสัมพันธ์ใช้ถุงยางนั้น โดยเฉพาะคนที่เพิ่งเจอกันและยังไม่รู้จักกันดีพอและมีความไม่แน่ใจหลายอย่างอยู่ด้วย เช่น ไม่แน่ใจว่าปฏิกิริยาของอีกฝ่ายจะเป็นอย่างไรหากขอให้คนที่เพิ่งเจอกันให้ใช้ถุง ยาง(เช่น ความรู้สึกกังวลว่าเขาจะเข้าใจผิดคิดว่าว่าเป็นการถูกดูถูกหรือรังเกียจ) รวมถึงความรู้สึกเป็นห่วงที่จะพลาด โอกาส ไม่มีเพศสัมพันธ์กัน(และสำหรับผู้บริการทางเพศหรือ sex worker การไม่มีเพศสัมพันธ์หมายถึงทั้งการขาดรายได้ และการ ทำให้เจ้าของสถานบริการไม่พอใจว่าไม่เอาใจลูกค้า หรือไม่มีทักษะในการโน้มน้าวลูกค้า) หรือคนที่เคยมีประสบการณ์ที่ไม่ ดีเกี่ยวกับการขอให้คู่เพศสัมพันธ์ใช้ถุงยางมาก่อน(เช่น ถูกต่อว่าอย่างรุนแรง ถูกปฏิเสธ หรือถูกใช้ความรุนแรงเพราะ อีกฝ่ายเข้าใจว่าถูกดูถูก) จะมีฮอร์โมนอีกชนิดหนึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ฮอร์โมนดังกล่าวคือฮอร์โมนคอร์ติซอล(cortisol)ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่ร่างกายสร้างขึ้นสำหรับตอบสนองต่อภาวะเครียด

ในระยะสั้นนั้นฮอร์โมนคอร์ติซอลจะทำให้เกิดความรู้สึกเข้าใจอารมณ์ มีสมาธิแหลมคม และมีความรู้สึกตื่น เต็มเร้าใจจากอันตรายที่กำลังประสบอยู่ ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จำเป็นต่อการแก้ปัญหาที่คนประสบอยู่ในการดำรงชีวิตแต่ละ วัน แต่การที่ร่างกายหลังคอร์ติซอลติดต่อกันอย่างต่อเนื่องเมื่อมีความเครียด(เช่น จากการพยายามต่อรอง{หรือคิดที่จะต่อ รอง}ให้คนที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วยใช้ถุงยาง)นั้น คอร์ติซอลจะเพิ่มความรู้สึกกระวนกระวาย เพิ่มความกังวล และการเลือก ระวังถึงประสบการณ์แต่เพียงบางอย่างในอดีตที่เป็นประสบการณ์ไม่ดี และนำไปสู่แนวโน้มที่จะคิดไปเองต่อสิ่งที่อาจจะไม่ เกิดขึ้นได้ ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้อาจทำให้คนไม่กล้าต่อรองให้คู่ที่ไม่รู้จักกันดีพอให้ใช้ถุงยางเพราะกังวลว่าเขาจะปฏิเสธหรือ เกรงว่าเขาจะไม่พอใจและใช้ความรุนแรงกับตนซึ่งเป็นความรู้สึกคิดไปเองอันเป็นผลของคอร์ติซอล หรือกลัวว่าจะถูกเขา ทำร้ายเหมือนกับที่เคยเจอมาแล้ว ในอดีตอันเป็นผลที่เกี่ยวกับการเลือกระวังถึงประสบการณ์ที่ไม่ดีในอดีตของคอร์ติซอล ซึ่งทั้งหมดนี้อาจทำให้คนที่เครียดไม่กล้าที่จะขอให้อีกฝ่ายใช้ถุงยางหรือขอให้เขาเป็นฝ่ายที่ถูกสอดใส่เพราะตัวเองไม่ อยากรับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อจึงต้องการเป็นผู้สอดใส่ เป็นต้น ความกังวล หรือการคิดมากไปเองเหล่านี้จะมีผลทำให้คนที่ เครียดไม่สามารถเจรจาต่อรองเพื่อ ให้มีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ หรือกลัวอีกอย่างหนึ่งก็คือทำให้คนที่เครียดไม่สามารถ คิดตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผลหรืออย่างมีความรับผิดชอบได้

สมอง จิตสำนึก จิตใต้สำนึก พฤติกรรม

การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย(เช่น ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กันคนที่เพิ่งรู้จักกันหรือคุณอน ชั่วคราว)เป็นพฤติกรรมของการคิดอย่างมีเหตุมีผลหรือเป็นพฤติกรรมที่เป็นผลของการคิดอย่างมีสติสัมปชัญญะ แต่ พฤติกรรมของคนเป็นผลของการอย่างมีความรับผิดชอบหรือเป็นผลของการคิดอย่างมีสติสัมปชัญญะทุกอย่างหรือไม่? หรือกลัวอีกอย่างคือโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์สามารถคิดได้อย่างรับผิดชอบ อย่างมีเหตุมีผลหรืออย่างมีสติได้ตลอดเวลา หรือไม่?

ซิกมันด์ ฟรอยด์(Sigmund Freud)นักจิตวิทยาที่เป็นที่รู้จักกันดีจัดประเภทของการนึกคิดของคนออกเป็นสามส่วน คือจิตสำนึก(conscious mind) จิตกึ่งสำนึก(preconscious mind) และจิตใต้สำนึก(unconscious mind)และอธิบายว่า จิต ใต้สำนึกนั้นเปรียบเทียบกับห้อง โถงขนาดใหญ่ห้องหนึ่งที่เต็มไปด้วยความคิดที่ล่องลอยไปมา และจิตสำนึก นั้นเป็นห้องรับแขกที่เป็นเพียงห้องเล็กๆและมีแต่ความคิดเพียงไม่กี่อย่างเท่านั้น ส่วนจิตกึ่งสำนึกทำหน้าที่เหมือนยามหรือผู้ คัดกรองระหว่างห้องทั้งสองที่จะทำหน้าที่คัดเลือกให้ความคิดบางอย่างจากห้องจิต ใต้สำนึก ให้สามารถผ่านไปสู่ห้อง จิตสำนึกได้ ซึ่งพอสรุปได้ว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของคนเป็นผลของการตอบสนองของร่างกายต่อสิ่งกระตุ้นต่างๆทั้ง ภายนอกร่างกายและภายในร่างกายอย่างไม่มีจิตสำนึกหรือเป็นการกระทำแบบอัตโนมัติมากกว่าเป็นผลของจิตสำนึกหรือ ของการคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุมีผล

ภาพภูเขาน้ำแข็งด้านขาล่างแสดงให้เห็นว่าจิตสำนึกนั้นรวมถึงการวางแผน การคิดสร้างสรรค์ การคิดตัดสินใจ การคิดในเชิงบวก(positive thinking) และอำนาจจิต(หรือจิตตามภาพ - ความตั้งใจจริงและความมีวินัยที่จะทำตามนั้นจนสำเร็จ) ซึ่งเป็นการคิดที่จงใจและที่รู้ตัว จิตสำนึกนั้นเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับจิตใต้สำนึก(subconscious mind) หรือ unconscious mind) และจิตกึ่งสำนึก(preconscious mind) ซึ่งจิตกึ่งสำนึกนี้รวมถึงเช่น นิสัย การตัดสินใจ ความเชื่อ ความทรงจำ การทำงานต่างๆของร่างกายที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ การตัดสินใจลงความเห็น(judgements) และปฏิกิริยาตอบสนองต่อความรู้สึกทางอารมณ์(emotional reactions) ซึ่งฟรอยด์เชื่อว่าความแตกต่างระหว่างจิตสำนึกและจิตกึ่งสำนึกนั้นมีไม่มากและขึ้นอยู่กับนำมาใช้ประโยชน์(functionally)เท่านั้นหรือการแสดงออกเป็นพฤติกรรมอันได้แก่พฤติกรรมที่คนจงใจทำหรือพฤติกรรมที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองโดยอัตโนมัติ(เนื่องจากจิตกึ่งสำนึกเป็นตัวกระตุ้นให้ทำ) เพราะจิตกึ่งสำนึกสามารถถูกเปลี่ยนให้เป็นจิตสำนึกได้หากได้รับความสนใจ(หรือการกระตุ้น) และจิตสำนึกอาจหลุดไปอยู่ในจิตกึ่งสำนึกได้หากความสนใจ(การกระตุ้น)ต่อมันถูกถอน(หรือหายไป)

ในภาวะเครียดหรือภาวะที่จิตสำนึกเห็นว่าเป็นอันตรายหรือเรื่องเร่งด่วนนั้นร่างกายจะตอบสนองตามอัตโนมัติจากความทรงจำที่ฝังอยู่ในจิตกึ่งสำนึกก่อนที่สมองจะสั่งให้ร่างกายทำงานอย่างมีจิตสำนึก(หรือมีพฤติกรรมอย่างตั้งใจ) ดังนั้นการตอบตกลงว่าจะมีเพศสัมพันธ์แบบป้องกันหรือแบบไม่ป้องกันนั้น สำหรับคนที่กังวลหรือกลัวว่าจะพลาดโอกาสไม่มีเพศสัมพันธ์กับคนที่รู้สึกชอบมากมาแล้ว(หรือการตัดสินใจตามความรู้สึกตามความประทับใจ(ข้อมูล)ครั้งแรกหรือ salience ตามที่เอย์มาซังบน) ปากอาจตอบสนองโดยอัตโนมัติว่าไม่จำเป็นต้องใช้ถุงยางหรืออาจเป็นการตอบสนองโดยอาการของร่างกาย(เช่นการพยักหน้าแสดงความยินยอมหรือเห็นด้วย)ก่อนที่ปากจะบอกหรือขอให้อีกฝ่ายใช้ถุงยาง นอกจากนั้นแล้วความต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์ที่สูงนั้นจะมีผลต่อมีจิตสำนึกด้วย โดยการทำให้คนให้ความสนใจเฉพาะบางสิ่งเท่านั้น(selective attention)และสำหรับกรณีนี้คือการให้ความสนใจต่อการที่จะมีเพศสัมพันธ์(หรือการที่อาจจะพลาดโอกาสในการมีเพศสัมพันธ์)เท่านั้น ส่วนการใช้ถุงยางจะไม่ได้รับความสนใจจากจิตสำนึกในขณะนั้น นอกจากนั้นแล้วโดยทั่วไปในช่วงขณะหนึ่งจะมีหลายสิ่งหลายอย่างเกิดขึ้นพร้อมๆกัน และคนแต่ละคนต้องเลือกที่จะให้ความสนใจแต่บางสิ่งเท่านั้นและไม่สามารถให้ความสนใจต่อทุกสิ่งอย่างเท่าเทียมกันหมดได้และจำเป็นที่ต้องเลือกให้ความสนใจแบบ selective attention ที่เพียงเอียงถึง ดังนั้นในขณะที่มีความรู้สึกทางเพศ(หรือความรู้สึกต้องการมีเพศสัมพันธ์)สูงนั้น ความสนใจต่อสิ่งอื่นก็จะลดลงไป และบรรยากาศแวดล้อมก็ยังมีผลต่อความสนใจของคนด้วยไม่ว่าจะเป็นการมีเช็ทซ์หุ่ที่คนหลายคนพยายามทำสิ่งต่างๆในเวลาเดียวกันและภายในบริเวณเดียวกับซึ่งจะเป็นบรรยากาศที่มีพลวัตรหลายหลายมิตียากต่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล อย่างมีสติ และเช่นเดียวกันกับปาร์ตี้เช็ทซ์หรือเคมีเช็ทซ์(chem sex)ซึ่งในบรรยากาศเช่นนั้นการให้ความสนใจต่อการคิดอย่างมีสติสัมปชัญญะคงเกิดขึ้นได้ยาก

ตามที่ฟรอยด์อธิบายว่าการที่ความคิดหนึ่งจากจิตสำนึกจะถูกย้ายไปอยู่ภายใต้จิตกึ่งสำนึกได้นั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อความสนใจต่อความคิดนั้นถูกถอนออกไป ในทางตรงกันข้ามหากความสนใจต่อความคิดนั้นคงอยู่เสมอและส่ง/กระตุ้นซ้ำซากอยู่เช่นนั้น จิตสำนึกจะปรับตัวและรู้สึกเคยชินต่อความสนใจ(หรือสิ่งกระตุ้น/เร่งเร้า)ที่เกิดซ้ำๆอยู่เสมอจนกลายเป็นการตายด้านหรือชินชาต่อสิ่งกระตุ้นนั้นและสามารถเพิกเฉย(หรือบดบัง)ต่อความสนใจหรือสิ่งกระตุ้นนั้น และในที่สุดความสนใจนั้น(เพราะความเคยชินซ้ำซาก)กลายเป็นเพียงเสียงหรือสัญญาณที่คงอยู่เสมอในเบื้องหลัง(background noise)เท่านั้นและหมดความหมายที่สำคัญของมันไปเสีย ในกรณีอาจเปรียบเทียบกับคนที่พร่ำบอกให้คนที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์และมีเพศสัมพันธ์มากเป็นปกติให้ใช้ถุงยางทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ และการพร่ำบอกดังกล่าวไม่มีการตัดแปลงให้เหมาะสมกับเฉพาะบุคคลหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย การบอกหรือการกระตุ้นซ้ำๆเช่นนี้ก็กลายเป็นเพียง background noise ที่ไร้ความหมายไม่มีผลต่อพฤติกรรมของคนที่ได้รับแต่อย่างใด

ความรู้สึกอยาก สารสื่อประสาท พฤติกรรมเสี่ยง

ฮอร์โมนเป็นเครื่องมือสื่อสารทางเคมีที่ร่างกายใช้ในการสื่อสารระหว่างอวัยวะและสมองที่ต้องอาศัยเส้นเลือดเป็นช่องทางในการสื่อสารซึ่งใช้เวลานานพอสมควร และในสถานการณ์บางอย่างจะช้าเกินไป ดังนั้นร่างกายมีเครื่องมือสื่อสารทางเคมีอีกอย่างหนึ่งที่รวดเร็วกว่าเพราะเป็นการสื่อสารด้วยการส่งกระแสไฟฟ้าเชื่อมต่อระหว่างส่วนต่างๆของสมองหรือประสาท ซึ่งเรียกว่าสารสื่อประสาท(neurotransmitter) ซึ่งสารสื่อประสาททำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างประสาทส่วนต่างๆเพื่อให้สัญญาณที่สมองส่วนหนึ่งส่งออกมาไหลข้ามไปสู่สมองส่วนที่ต้องการได้ สารสื่อประสาทที่เป็นที่รู้จักกันมากชนิดหนึ่งคือโดพามีน(dopamine)ซึ่งเป็นสารสื่อประสาทที่ทำให้คนหมกหมุ่น/หลงใหลหรือเสพติดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เหล้า บุหรี่ และยาเสพติด เป้าหมายสำคัญอันหนึ่งของโดพามีนเป็นสมองส่วนที่ควบคุมพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อกระตุ้นจึง

จะได้รับสิ่งที่ต้องการ(reward-motivated behavior) ดังนั้นโดพามีนจึงมีอิทธิพลมากต่อความรู้สึกทางอารมณ์ของคน ทำให้คนรู้สึกตื่นตัว มีความสุข กระฉับกระเฉง และนำไปสู่ความปรารถนา ความต้องการที่จะทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น แสวงหาอาหาร หรือแสวงหาความรู้สึกมีเมามา หรือแสวงหาความรู้สึกทางเพศ จากการศึกษาในสัตว์และในคนแสดงว่าโดพามีนมีผลต่อความรู้สึกของคนที่จะทำอะไรบางอย่างมากกว่าพฤติกรรมที่ได้ทำเช่นนั้น(consumption)เสียอีก และในความสัมพันธ์ของพฤติกรรมเสี่ยง โดพามีนมีส่วนทำให้คนกล้าเสี่ยงในสิ่งที่ไม่ควรเสี่ยงเพราะความรู้สึกอยากทำสิ่งที่เสี่ยงกลายเป็นความหมกหมุ่นของคนคนนั้นซึ่งไม่ต่างไปจากการติดความรู้สึกนั้นเหมือนกับการติดยาเสพติดนั่นเอง และหลังจากที่ได้ทำความเสี่ยงไปแล้วผลของโดพามีนจะทำให้เกิดความรู้สึกที่เป็นสุข กระปรี้กระเปร่า และรู้สึกเหมือนมีแรงดลใจ ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวกลายเป็นความรู้สึกที่ทำให้คนติดหรือหลงใหลได้ ดังนั้นเมื่อคนมีเพศสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเองตามจังหวะธรรมชาติคือเพศสัมพันธ์ไม่ต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและที่ไม่ต้องคำนึงหรือกังวลต่อเรื่องใดใดและไม่มีอุปสรรค/สิ่งแปลกปลอมใดใดกั้นขวาง(เช่นถุงยางอนามัย)กับคนที่เพิ่งรู้จักกันหรือที่เกิดความรู้สึกอยากมีเพศสัมพันธ์ด้วยโดยที่ไม่รู้สถานภาพการติดเชื้อเอชไอวีของคนนั้นเลย พฤติกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการตามธรรมชาติและตามความรู้สึกอยากเสี่ยงอาจเป็นผลของการกระตุ้นโดยโดพามีนก็ได้ และความรู้สึกมีสุขสมหวังหลังจากที่มีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงก็เป็นผลของการได้รางวัลต่อการทำตามการกระตุ้นโดยโดพามีนเช่นกัน และสำหรับบางคนความรู้สึกอยากที่จะมีเพศสัมพันธ์มีความรุนแรงมากและไม่สามารถควบคุมได้จำเป็นต้องได้รับการบำบัดเหมือนกับการติดเหล้าหรือยาเสพติดจึงจะช่วยให้สามารถควบคุมความรู้สึกได้ก็มีอยู่บ้าง

นอกจากนั้นแล้ว คนที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวที่มีความต้องการทางเพศสูงและมีความรู้สึกอยากลองหรืออยากเสี่ยง คนเหล่านี้จะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของฮอร์โมนเพศและโดพามีนสูงกว่าในช่วงอายุอื่น และหากว่ามีการใช้ยาเสพติดและชอบการมีเพศสัมพันธ์หมุดด้วยแล้ว การที่จะใช้จิตสำนึกแบบมีเหตุมีผลและใช้การป้องกันที่จำเป็นต้องใช้ ในขณะที่มีเพศสัมพันธ์(เช่นถุงยางอนามัย)จะเป็นไปได้ยาก และสำหรับคนกลุ่มนี้การใช้ถุงยางเพื่อป้องกันการติดเชื้อเป็นครั้งเป็นคราวอาจพอเป็นไปได้ แต่การที่จะคาดหวังว่าคนกลุ่มนี้จะสามารถใช้ถุงยางทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงนั้นเป็นการคาดหวังที่ห่างไกลจากความเป็นจริง

เข้าที่หลัง ออกก่อน

เมื่อเปรียบเทียบสมองกับอวัยวะอื่นแล้ว มวลหรือปริมาณของสมองคิดเป็นเพียง 2% ของมวลทั้งหมดของร่างกายของคน แต่เมื่อพิจารณาถึงพลังงานที่ต้องใช้ในแต่ละวันแล้วสมองที่มีมวลเพียงนิดเดียวของร่างกายแต่ใช้พลังงานประมาณ 20% ของพลังงานที่ร่างกายใช้ไปในแต่ละวัน เพราะสมองมีหน้าที่ต่อการจัดการเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว(หรือการทำงาน)ของอวัยวะทั้งหมดของร่างกายผ่านการคิดอย่างมีเหตุมีผลหรืออย่างมีจิตสำนึกและสั่งการให้อวัยวะทำงานหรือตอบสนองเองตามการตัดสินใจของจิตสำนึกนั้น หรือเป็นการตอบสนองอย่างทันที โดยจิตกึ่งสำนึกที่เกิดขึ้นก่อนอย่างรวดเร็วและก่อนที่จิตสำนึกจะรู้ตัวหรือที่เรียกง่าย ๆ ว่าการตอบสนอง(ต่อสิ่งกระตุ้น)แบบสัญชาตญาณ เช่น เมื่อมือแตะของร้อนเข้าโดยบังเอิญ จิตกึ่งสำนึก(หรือสัญชาตญาณ)ก็จะสั่งให้กระดูกมือออกมาทันทีก่อนที่จิตสำนึกจะรู้ตัวและสั่งการให้มือทำงานดึงตัวออกมาเพื่อหลีกเลี่ยงความร้อน สัญชาตญาณเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงอันตราย ความเจ็บปวดนี้เป็นสิ่งสำคัญเพื่อความอยู่รอดของคน และเป็นสัญชาตญาณที่ช่วยให้คนอยู่รอดมาได้หลายชั่วชีวิตคน และอาจกล่าวได้ว่าสัญชาตญาณเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ก็เป็นสัญชาตญาณที่สำคัญและจำเป็นต่อการอยู่รอดและคงอยู่ของคนเช่นกัน และกล่าวได้ว่าหน้าที่ที่สำคัญเป็นอันดับต้นต้นของสมอง(หรือความคิด)คือการอยู่รอดและการสืบต่อของคน(ด้วยการสืบพันธุ์ต่อไป) ส่วนสมองหรือความคิดแบบมีเหตุมีผล มีความรับผิดชอบ เสียสละ และอื่นๆที่เป็นความคิดในลักษณะเดียวกัน(หรือความคิดแบบนามธรรม)นั้นเป็นสิ่งที่พัฒนามาทีหลัง หลังจากที่คนมีความมั่นคงในการมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยและเป็นสุขแล้ว

เมื่อคนประสบกับภัยอันตราย หรือเกิดความรู้สึกทางอารมณ์ที่ตอบสนองต่อความอยู่รอดแล้ว เช่น เมื่อเห็นสัตว์ป่าดุร้ายวิ่งเข้ามาหา หรือเมื่อรู้สึกหนาว รู้สึกหิว รวมทั้งเมื่อเกิดอารมณ์/ความต้องการทางเพศแล้ว สมองจะจัดสรรทรัพยากรในรูปของพลังงานที่จำเป็นต้องใช้ในการตอบสนองต่อภัย(หนีสัตว์ป่าอันตราย)หรือต่อความรู้สึกที่จำเป็นต่อการอยู่รอด(เช่นความรู้สึกหิว)ไปให้อวัยวะส่วนที่เกี่ยวข้องและจำเป็นก่อน เช่นวิ่งหนีและปีนขึ้นต้นไม้ หรือออกไปเสาะหาของกินในป่า โดยพลังงานที่ใช้นั้นจะถูกดึงมาใช้ก่อนจากพลังงานที่ร่างกายส่วนอื่นยังไม่ต้องใช้ในขณะนั้น ซึ่งในการจัดสรรพลังงานให้กับอวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายนั้น สมองจะทำตามกฎที่เรียกว่า “เข้า(หรือเกิด)ทีหลัง (ต้อง)ออกก่อน” หรือ “last in, first out” ดังนั้นในกรณีวิกฤตร่างกายส่วนที่ต้องตอบสนองต่อวิกฤตจะได้พลังงานก่อน ส่วนความคิดแบบมีเหตุมีผลที่ได้รับการพัฒนาในอันดับท้ายๆจะเป็นส่วนแรกที่จะถูกตัด(หรือลด)พลังงานไปเพื่อนำเอาพลังงานที่สงวนได้ไปให้แก่ร่างกายที่จำเป็นต้องใช้พลังงานในขณะนั้นก่อน

ความรู้สึกหรือความต้องการมีเพศสัมพันธ์ก็ได้รับการตอบสนองตามกฎ “เข้าที่หลัง ออกก่อน” เช่นกัน เพราะการมีเพศสัมพันธ์เป็นการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่สำคัญของคน ดังนั้นอวัยวะที่เกี่ยวข้องจะได้รับพลังงานไปโล่เสี่ยงก่อนและในปริมาณที่มากกว่าสมองที่จะคิดแบบมีเหตุมีผล ดังที่จะเห็นได้จากการพองตัวของอวัยวะสืบพันธุ์ต่างๆในขณะที่เกิดอารมณ์ทางเพศ ดังนั้นในขณะที่คนมีอารมณ์ทางเพศสูงความคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลจะอ่อนลงเพราะขาดพลังงานไปโล่เสี่ยงในขณะนั้น และปรากฏการณ์เช่นนี้จะสังเกตได้จากสัตว์เมื่ออยู่ในช่วงติดสัดตามฤดูกาล ซึ่งสัตว์ที่เคยมีนิสัยเชื่อฟังคำสั่งของคนอาจเปลี่ยนพฤติกรรมกลายเป็นสัตว์ที่ดื้อไม่ฟังคำสั่งจากคนในช่วงนั้น

ความคิดที่ว่าพฤติกรรมของคนรวมทั้งพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงเป็นเพราะคนไม่มีข้อมูลไม่มีความรู้ หรือไม่มีเครื่องมือที่จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นเป็นการคิดแบบรวบยอดแบบคิดง่ายๆ โดยที่ไม่คำนึงถึงความเกี่ยวข้องและการมีอิทธิพลต่อกันและกันระหว่างร่างกาย จิตใจ(หรือสมอง) และอารมณ์ความรู้สึก ที่แสดงผลออกมาเป็นพฤติกรรม และเป็นการคิดที่เพิกเฉยต่อปัจจัยและสิ่งแวดล้อมทางสังคม-วัฒนธรรมและกฎหมายที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของคนที่แตกต่างกันไป และเป็นสาเหตุทำให้คนสามารถหรือไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงเพื่อหลีกเลี่ยงต่อการติดเชื้อหรือการแพร่เชื้อเอชไอวีต่อไปได้

ปัจจัยทางสรีระดังที่ได้อธิบายอย่างย่อๆไปแล้วที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีเป็นเรื่องที่ไม่ได้รับความสนใจเท่าไร แต่เมื่อพิจารณาปัจจัยทางสรีระในบริบทของการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีแล้วจะเห็นว่าปัจจัยเหล่านี้สอดคล้องและสนับสนุนบทการศึกษาของ Dr. Grant และ Koester ที่เอ่ยมาในตอนต้น โดยเฉพาะในส่วนที่อธิบายถึงการตัดสินใจเมื่อมี(หรืออยู่ในภาวะ)ความรู้สึกร้อนและการตัดสินใจเมื่อมีความรู้สึกเย็น

การกระตุ้นความรู้สึกทางเพศโดยฮอร์โมนเพศ การคิดแบบจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกเมื่อคนมีอารมณ์หรือความรู้สึกทางเพศ ความต้องการที่จะตอบสนองต่อการกระตุ้นจากโดพามีน และผลสุดท้ายที่แสดงตัวออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยง ทั้งหมดเป็นการตัดสินใจเมื่อมีความรู้สึกร้อน โดยที่เจ้าของร่างกาย(และจิตหรือสมองหรือความคิด)ไม่มีอำนาจที่จะควบคุมจัดการได้อย่างเต็มที่ ทำให้การพยายามบอกให้คนใช้ถุงยางทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่รู้จักกันดีมาก่อนเป็นสิ่งที่ไม่มีผลเท่าที่ควร และสิ่งที่มีผลและสามารถทำได้ล่วงหน้าเมื่อคนอยู่ในภาวะความรู้สึกเย็นคือการบอกให้คนใช้การป้องกันการติดเชื้อชนิดที่สามารถทำได้ก่อนล่วงหน้า(ก่อนที่คนจะต้องตัดสินใจเมื่ออยู่ในภาวะความรู้สึกร้อน)และที่ออกฤทธิ์(ป้องกัน)ตามหลังจากที่ใช้ไปแล้วเพื่อให้มีผลในการป้องกัน ในขณะที่มีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงที่เกิดขึ้นทีหลัง ดังนั้นการใช้(กิน)เพิร์บทุกวันล่วงหน้าในช่วงที่คนคนนั้นอยู่ในช่วงชีวิตที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อจึงมีความเหมาะสมต่อภาวะอารมณ์ ร่างกายและจิตใจของคนคนนั้นมากกว่าถุงยางที่จะออกฤทธิ์ป้องกันได้แต่ในเฉพาะเมื่อกระทำการนั้นเท่านั้น

ประโยชน์ของเพิร์บที่สำคัญสำหรับคนที่ใช้เพิร์บอีกประการที่การศึกษาโดย Dr. Grant และ Koester อ้างถึงและยังไม่ได้กล่าวถึง ในที่นี้คือเพิร์บเพิ่มความรู้สึกเป็นสุขทางเพศซึ่งผู้เขียนทั้งสองอธิบายว่าความสุขทางเพศมีมิติหลายอย่างที่รวมถึงความรู้สึกผูกพันต่อกันและกัน ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความเป็นธรรมชาติ และความรู้สึกตื่นเต้นผจญภัย และหากเปรียบเทียบกับความรู้สึกอยากลองที่เป็นสิ่งจูงใจที่มีอิทธิพลมากพอสมควรในการทำให้คนทำสิ่งต่างๆ(หรือกล้าเสี่ยง)เพื่อให้ได้คำตอบ(หรือได้รับรางวัล)ว่าทำไปแล้วจะได้อะไรตอบแทน คำตอบที่คาดหวังจะได้และที่เป็นสิ่งจูงใจที่สูงนั้นต้องเป็นสิ่งแปลกใหม่ ต้องเป็นสิ่งที่ทำนายไม่ได้ และต้องเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมจัดการของคนคนนั้น คำตอบนั้นจึงจะมีคุณค่าพอต่อการเสี่ยงทำตามอารมณ์ เช่นเดียวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่เป็นไปเองตามธรรมชาติในปาร์ตี้เช็กซ์หรือในเคมเช็กซ์ หรือในเช็กซ์หมู่ก็เช่นเดียวกันเพราะในสถานการณ์เหล่านั้นจะมีสิ่งที่ไม่คาดได้เกิดขึ้นอยู่เสมอ สิ่งที่ไม่คาดได้นั้นอาจมีทั้งลักษณะของความเป็นสิ่งแปลกใหม่ และเป็นสิ่งที่ทำนายไม่ได้และอยู่นอกเหนือการควบคุมอยู่ด้วย ดังนั้นแรงจูงใจของปาร์ตี้เช็กซ์ เคมเช็กซ์ และ/หรือเช็กซ์หมู่จึงสูงสำหรับคนที่อยู่ในช่วงที่อยากรู้อยากลองและกล้าเสี่ยง และคนเหล่านี้การใช้ถุงยางอนามัยเสมอเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากเพราะการใช้ถุงยางเป็นการคิดอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอนซึ่งฝืนกับความรู้สึกอยากลอง และความรู้สึกที่ต้องการปล่อยให้เรื่องเกิดขึ้นตามธรรมชาติที่เกิดในช่วงอารมณ์ร้อนเมื่อจะมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นเพิร์บจึงเป็นเครื่องมือป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่น่าใช้มากกว่า(ถุงยาง)ในรสนิยมของคนกลุ่มนี้

ดังนั้นการส่งเสริมให้คนใช้ถุงยางทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่รู้จักกันดีพอหรือที่เพิ่งรู้จักกันในระยะเวลาสั้นๆ เป็นยุทธศาสตร์การป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่เหมาะสมสำหรับคนทั่วไปที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อต่ำอยู่แล้ว แต่ไม่เหมาะสมกับคนอีกจำนวนหนึ่งที่มีพฤติกรรมและวิถีชีวิตที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีสูงกว่าคน โดยทั่วไปในสังคมนั้นและเป็นหน้าที่และความท้าทายต่อผู้ที่ทำงานด้านการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่ต้องเลือก ใช้การป้องกันแต่ละวิถีที่เหมาะสมกับประชากรกลุ่มต่างๆ และสามารถออกแบบลักษณะบริการการป้องกันที่เหมาะสมกับความเสี่ยงและวิถีชีวิตของคนแต่ละกลุ่ม แทนที่จะพยายามยึดยึดการป้องกันวิธีการใดวิธีการหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวให้กับคนทุกกลุ่มไปเสีย

เป็นที่รู้กันว่าการใช้เพิร์บมีความเสี่ยงหรือผลเสียอยู่ โดยเฉพาะเมื่อใช้อย่างไม่ระมัดระวังหรือไม่มีการไตร่ตรองพิจารณาอย่างรอบคอบเสียก่อน แต่ ดร. จาเร็ด แบเตน (Dr. Jared Baeten)นักวิจัยเพิร์บที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั่วโลกอีกคนหนึ่งกล่าวว่า ความเสี่ยง(หรืออันตราย)จากการใช้เพิร์บมีอยู่ แต่อันตรายจากการไม่เอาเพิร์บไปใช้เลยนั้นมีสูงกว่า เพราะอันตรายหรือความเสี่ยงจากการใช้เพิร์บเท่าที่รู้ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่สามารถหลีกเลี่ยงหรือแก้ไขได้ แต่ปัญหาการแพร่ระบาดของติดเชื้อเอชไอวีและผลกระทบอื่นๆที่ตามมาจะคงอยู่ไปอีกนานหากไม่มีการนำเอาเพิร์บมาใช้กันอย่างแพร่หลาย

หมายเหตุ: สารเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง ปัจจัยทางสรีระและสมองที่อธิบายมานี้อ้างอิงจากหนังสือ *"The Hour Between Dog and Wolf: Risk-Taking, Gut Feelings And The Biology Of Boom And Bust"* โดย John Coates ซึ่งผู้เขียนเคยเป็นผู้ค้าหุ้นในอเมริกา (*Wall Street Trader*) และปัจจุบันเป็นนักประสาทวิทยาและนักวิจัยเกี่ยวกับประสาทวิทยา หนังสือดังกล่าวอธิบายปัจจัยทางสรีระศาสตร์ที่ทำให้คนมีพฤติกรรมเสี่ยง และผลของความสำเร็จและล้มเหลวที่มีต่อร่างกาย